

Część II

pod redakcją Łukasza Zbuckiego

Aneta Filc¹, Natalia Kuźmińska¹, Aneta Chrząszcz²

¹Studenckie Koło Naukowe Bezpieczeństwa Narodowego
Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej

²Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej

POTENCJAŁ LOGISTYCZNY WYKORZYSTYWANY DO ZABEZPIECZENIA LUDNOŚCI POSZKODOWANEJ W SYTUACJI KRYZYSOWEJ

Streszczenie

Artykuł stanowi próbę zwrócenia uwagi na znaczącą dla prowadzenia działań w ramach systemu zarządzania kryzysowego rolę potencjału logistycznego wykorzystywanego do pomocy osobom poszkodowanym w sytuacjach kryzysowych. Użyte w artykule metody teoretyczne w postaci analizy i syntezy oraz wnioskowania dostosowano do charakteru postawionego w pracy problemu.

We współczesnych czasach, kiedy wachlarz zagrożeń ciągle się powiększa powinnością państwa jest właściwe organizowanie systemu zarządzania kryzysowego. W systemie tym, istotną determinantą skuteczności zarządzania jest potencjał logistyczny wykorzystywany do zabezpieczenia działań ratowniczych i zapewnienia koniecznych warunków dla przetrwania poszkodowanych. Wiedza dotycząca potencjału logistycznego i właściwego jego wykorzystania ze względu na wieloaspektowość tego zagadnienia związaną ze złożonością prowadzonych działań pozwala na skuteczne funkcjonowanie systemu bezpieczeństwa. W związku z powyższym, niniejszy artykuł stanowi próbę zwrócenia uwagi na znaczącą dla prowadzenia działań w ramach systemu zarządzania kryzysowego rolę potencjału logistycznego wykorzystywanego do pomocy osobom poszkodowanym w sytuacjach kryzysowych.

Wstęp

Istotną funkcją współczesnego państwa jest zapewnienie jego obywatelom podstawowych warunków ochrony przed potencjalnymi i realnymi niebezpieczeństwami, które mogą być spowodowane zagrożeniami antropogenicznymi,

których generatorem jest człowiek, takimi jak: awarie techniczne, katastrofy drogowe, kolejowe, lotnicze, wycieki niebezpiecznych substancji, skażenia chemiczne i biologiczne; lub naturalnymi, związanymi z występowaniem klęsk żywiołowych, do których możemy zaliczyć między innymi: pożary, powodzie, trzęsienia ziemi, tornada. Zasadniczą rolę odgrywa w tym przypadku zarządzanie kryzysowe, które dotyczy prowadzenia zaplanowanych działań zapobiegających występowaniu sytuacji kryzysowych, będących konsekwencją wspomnianych wyżej zagrożeń. Działania te polegają na odpowiednim przygotowaniu się, tak, aby nie dopuścić do wystąpienia sytuacji kryzysowej, a jeżeli jednak tak się stanie – do reagowania i usuwania jej skutków. Mają również na celu przywrócenie stanu, który występował przed sytuacją kryzysową.

Jednym z warunków skutecznego podejmowania działań w ramach zarządzania kryzysowego, a w związku z tym zapewnienia właściwego funkcjonowania systemu bezpieczeństwa jest posiadanie odpowiedniego potencjału, który wykorzystywany jest do zabezpieczenia logistycznego ludności poszkodowanej w sytuacji kryzysowej, a także odpowiednie nim zarządzanie. Celem artykułu była próba zwrócenia uwagi na znaczącą dla prowadzenia działań w ramach systemu zarządzania kryzysowego rolę potencjału logistycznego wykorzystywanego do pomocy osobom poszkodowanym w sytuacjach kryzysowych. Użyte w artykule metody teoretyczne w postaci analizy i syntezy oraz wnioskowania dostosowano do charakteru postawionego w pracy problemu.

Nadmienić należy, że wybór tematu w dużej mierze wynika z aktualnej sytuacji, jaka ma miejsce w Polsce, jak i na całym świecie, spowodowanej pojawieniem się nowego zagrożenia w postaci koronawirusa SARS-CoV-2, który wywołuje chorobę o nazwie COVID-19. Jego rozprzestrzenianie się stanowi poważne wyzwanie dla podejmowania działań w ramach zarządzania kryzysowego. Problem ten uwidacznia wagę skutecznego zarządzania i wykorzystania potencjału logistycznego, by pomóc ludności dotkniętej tym zagrożeniem, np. w przypadku objęcia ich kwarantanną.

Pojęcie kryzysu i sytuacji kryzysowej

Bardzo często sytuacja kryzysowa jest utożsamiana z kryzysem, należy jednak podkreślić zachodzące między nimi różnice.

Słowo kryzys jest powszechnie używane w codziennym życiu jako coś trudnego, co nas dotknęło. Kryzys może być rozpatrywany na różnych płaszczyznach, można więc używać tego pojęcia mając na myśli np. kryzys społeczny, gospodarczy czy polityczny.

Tymczasem w terminologii z zakresu bezpieczeństwa kryzys oznacza kulminacyjną fazę narastającej sytuacji zagrożenia, powstającą w wyniku pojawiających się niespodziewanych okoliczności. W fazie tej dominującą rolę odgrywa

fakt prawdziwej lub odczuwalnej utraty kontroli nad rozwijającą się sytuacją oraz brakiem koncepcji na jej opanowanie (Łepkowski, 2002).

Do cech charakteryzujących kryzys, które mogą pojawić się łącznie bądź oddzielnie można zaliczyć (Walas-Trębacz, Ziarko, 2011):

- obecność wydarzenia krytycznego, lokowanego na kontinuum zdarzeń rozciągającego się od wartości postrzeganych jako minimum do wartości widzianych jako maksimum;
- postrzeganie wydarzenia krytycznego jako nieoczekiwanego, grożącego utratą wartości cennych, stwarzającego poczucie zagrożenia i niepewności co do przyszłości – opisywanego na kontinuum: postrzegająca jednostka – grupa – postrzegające społeczeństwo;
- sprawiającego, że tracimy kontrolę nad toczącymi się wydarzeniami, gdyż dotychczasowe sposoby zachowania stają się nieprzydatne i powodują konieczność zmian w dotychczasowych sposobach funkcjonowania, tak jednostkowego, jak i zbiorowego.

Każdy kryzys bez względu na źródła stanowi zjawisko złożone, a jednocześnie ma podobny przebieg, co ułatwia jego identyfikację i pozwala na określenie działań niezbędnych do jego przewyciężenia.

Kryzys jest ściśle związany z sytuacją kryzysową, stanowi bowiem jej element, fazę kulminacyjną. Warto zaznaczyć, że każda sytuacja kryzysowa może wielokrotnie wywołać kryzys.

Sytuacja kryzysowa to zazwyczaj następstwo różnych zagrożeń antropogenicznych i naturalnych. Stanowi ona zespół okoliczności zewnętrznych i wewnętrznych, wpływających na dany układ (system) w taki sposób, iż zaczyna się w nim i jest kontynuowany proces zmienny, w rezultacie czego dochodzi do zachowania równowagi, a następnie jej przywrócenia, dzięki podjętym środkom regulacji (nadzwyczajnym działaniom) (Wróblewski, 1996).

Przez sytuację kryzysową należy rozumieć sytuację wpływającą negatywnie na poziom bezpieczeństwa ludzi, mienia w znacznych rozmiarach lub środowiska, wywołującą znaczne ograniczenia w działaniu właściwych organów administracji publicznej ze względu na nieadekwatność posiadanych sił i środków (Ustawa o zarządzaniu kryzysowym). Każda sytuacja kryzysowa wymaga sprawności i zaangażowania jednostek, służb i straży zapewniających bezpieczeństwo.

Za Grockim (2012) można wyodrębnić cztery etapy sytuacji kryzysowej:

1. etap powstawania sytuacji kryzysowej – może być fazą wstępnego spokoju, podczas której występować mogą jedynie sygnały ostrzegawcze informujące o możliwości wystąpienia danego zagrożenia,
2. etap rozwoju – często nazywany fazą eskalacji zjawiska, kiedy to dochodzi do wystąpienia danej sytuacji kryzysowej, której dalszy rozwój niesie za sobą ryzyko kryzysu,

3. etap kryzysu – punkt maksymalnego rozwoju sytuacji kryzysowej prowadzący do powstania kryzysu,
4. etap deeskalacji – zwany często fazą przezwyciężenia, jest momentem, w którym krzywa sytuacji kryzysowej zaczyna spadać (ryc. 1).

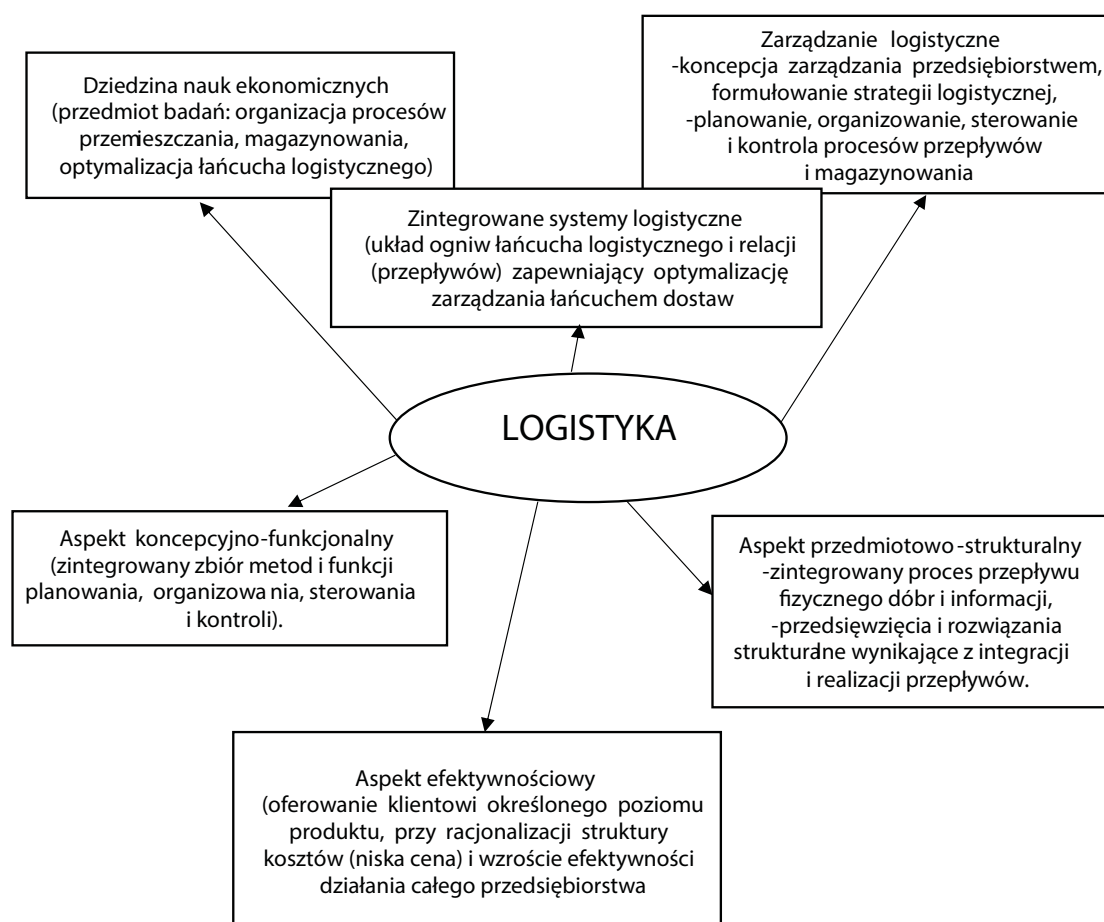
Ryc. 1. Etapy sytuacji kryzysowej
Źródło: Gaj, Dorobisz (2018)

Sytuacje kryzysowe mogą powodować konieczność wprowadzenia tzw. stanów nadzwyczajnych, czyli stanu klęski żywiołowej, stanu wyjątkowego czy stanu wojennego. Ma to na celu stworzenie warunków do zapobiegania lub szybkiego usuwania skutków kryzysu, ale jednocześnie związane jest z koniecznością wprowadzenia pewnych ograniczeń bądź zawieszeniem praw obywatelskich. Wprowadzenie tych stanów umożliwia wzrost potencjału logistycznego oraz czasu jego zaangażowania w działania na rzecz poszkodowanej ludności. Z logistycznego punktu widzenia wprowadzenie stanów nadzwyczajnych pozwala na pozyskiwanie dodatkowych zasobów materiałowych i osobowych oraz skierowanie ich do realizacji zadań logistycznych w czasie określonym lub nieokreślonym, związanych z zabezpieczeniem poszkodowanej ludności, jak też wsparciem sił ratowniczych zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa (Pac, 2015).

Działania logistyczne w sytuacjach kryzysowych

Chcąc przedstawić zagadnienie potencjału logistycznego, a wcześniej działań logistycznych należy wyjść od pojęcia logistyki. Logistyka jest nauką i sztuką zarządzania, ukierunkowaną na planowanie, organizowanie, sterowanie i kontrolę procesów sprawnego, efektywnego ekonomicznie i niezakłóconego przepływu materiałów i produktów oraz odpowiadających im informacji w całym łańcuchu dostaw. Stanowi ona systemowe i zintegrowane podejście w procesie

optymalizacji zarządzania łańcuchem dostaw ukierunkowane na podniesienie efektywności i obniżenie kosztów, a także ciągłą poprawę poziomu jakości obsługi klienta (Mroczo, 2016). Jak wynika to z przedstawionej definicji, logistyka wchodzi w skład dyscypliny nauk o zarządzaniu i dotyczy integracji podstawowych funkcji zarządzania: planowania, organizowania, sterowania i kontroli. Interpretację pojęcia logistyki przedstawia rycina 2.

Ryc. 2. Interpretacja pojęcia logistyki
Źródło: Mroczo (2016)

Należy jednak wspomnieć, że logistyka jako nauka wywodzi się z wojskowości, gdzie związana była z występującą koniecznością przemieszczania się wojsk i zaopatrywania ich w niezbędne do prowadzenia walki środki. Logistyka we współczesnym wydaniu, zarówno cywilna (odnosząca się do praktyki gospodarczej), jak i wojskowa (obejmująca przedsięwzięcia mające na celu wsparcie i utrzymanie gotowości bojowej sił zbrojnych) integruje wszelkie procesy i strumienie logistyczne w jeden spójny system logistyczny, mający za zadanie zwiększać efektywność gospodarowania przy wydatnym wspomaganie za pomocą metod i technik współczesnej technologii.

Pochodną koncepcji logistyki cywilnej i wojskowej jest logistyka sytuacji kryzysowych. Według E. Nowaka (2009), logistyka w sytuacjach kryzysowych stanowi sumę wszystkich działań organów kierowania i podmiotów (jednostek) wykonawczych realizujących zadania logistyczne (i medyczne), dzięki którym dokonuje się kształtowanie, sterowanie i kontrola procesów zaopatrzeniowych i usługowych w łańcuchach logistycznych organizowanych w sytuacjach kryzysowych. Istotnym w logistyce w sytuacjach kryzysowych jest specyficzny cel działań, jakim jest pomoc osobom poszkodowanym poprzez ratowanie ich życia i zdrowia, a także zabezpieczenie dostaw zaopatrzenia, usług logistycznych i medycznych.

Można wymienić kilka czynników warunkujących organizację i realizację przedsięwzięć logistycznych na rzecz ludności poszkodowanej w sytuacjach kryzysowych, są to (Nowak, 2009):

- presja czasu;
- zjawisko dychotomii;
- duża różnorodność i zmienność zjawisk, jakie towarzyszą sytuacjom kryzysowym;
- ekstremalne warunki;
- blokada lub izolacja obszarów dotkniętych skutkami sytuacji kryzysowej;
- trudności z dotarciem do poszkodowanych;
- limitowanie dostaw zaopatrzenia oraz świadczenia usług logistycznych;
- ewakuacja ludności poszkodowanej.

Funkcją logistyki w sytuacjach kryzysowych jest koordynacja przepływów niezbędnego zaopatrzenia, usług logistycznych i medycznych, która przebiega pod presją czasu. Istotą działań logistycznych w sytuacjach kryzysowych jest organizacja przepływów posiadanych zasobów (osób, zasobów materialnych, informacji) we właściwym miejscu, w jak najkrótszym czasie, aby zminimalizować możliwości wystąpienia zagrożeń, lub ich skutków (Sienkiewicz-Małyjurek, Krynojewski, 2010). Celem prowadzonych działań jest więc udzielenie pomocy jak największej liczbie osób poszkodowanych w możliwie krótkim czasie.

Istota potencjału logistycznego

W literaturze przedmiotu występuje wiele różnorodnych definicji potencjału logistycznego. Według definicji zaprezentowanej przez E. Chylaka (1994), potencjał logistyczny obejmuje: zabezpieczenie materiałowe, remontowe, transportowe, usługowe, szpitalne, zakwaterowanie i budownictwo.

Za Brzezińskim (2005) potencjał logistyczny można przedstawić jako funkcję możliwości logistycznych, zmienną w czasie. W skład tak rozumianego potencjału logistycznego wchodzi potencjał ludzki, materiałowy, techniczny i kierowania.

Z kolei według Nowaka (2009), potencjał logistyczny wykorzystywany w sytuacjach kryzysowych to organy logistyczne zespołów zarządzania kryzysowe-

go, zespoły ludzkie realizujące dostawy zaopatrzenia oraz świadczące usługi, zgromadzone zapasy zaopatrzenia, środki transportowe, sprzęt przeładunkowy, urządzenia infrastruktury terenowej wykorzystywane do świadczenia usług gospodarczo-bytowych, medycznych, remontowych itp.

Biorąc pod uwagę powyższe definicje do potencjału logistycznego zaliczyć można trzy elementy składowe:

- zasoby ludzkie,
- potencjał zaopatrzeniowy,
- potencjał usługowy, w tym infrastrukturę transportową.

W literaturze przedmiotu spotkać się można z poglądem, że ogół elementów potencjału logistycznego, które znajdują się w dyspozycji państwa nazywamy zasobami logistycznymi, których wielkość zależy z jednej strony od skali zagrożenia bezpieczeństwa państwa, a z drugiej – od poziomu jego rozwoju społeczno-gospodarczego. Stan ilościowy, ale także jakościowy zasobów logistycznych, w które wyposażone jest państwo, będzie ukazywał poziom potencjału logistycznego, czyli zdolności logistycznych danego państwa i jego przygotowania do reagowania na ewentualne sytuacje kryzysowe.

Zasoby ludzkie, stanowią ludzie, którzy uczestniczą w organizacji i realizacji zadań logistycznych na rzecz ludności poszkodowanej w sytuacjach kryzysowych zgrupowani w różne organy logistyczne t.j.: grupa zabezpieczenia logistycznego, grupa opieki zdrowotnej i pomocy gospodarczo-bytowej. W zależności od sytuacji, skali zagrożenia oraz rodzaju realizowanych zadań logistycznych mogą to być różnego rodzaju formacje, organizacje i jednostki, do których można zaliczyć: jednostki ochrony przeciwpożarowej, jednostki służby zdrowia, jednostki (zespoły) pogotowia komunalnego, jednostki Policji, Straży Pożarnej, jednostki wojskowe, jednostki Straży Granicznej, organizacje pozarządowe, ale także ludność miejscowa czy formacje obrony cywilnej. Ludność miejscowa zadania logistyczne na rzecz osób poszkodowanych w sytuacjach kryzysowych może realizować na zasadzie wolontariatu, bądź też w ramach świadczeń osobistych i rzeczowych. Mówiąc o organizacjach pozarządowych mamy na myśli stowarzyszenia, których przedmiotem działania jest bezpieczeństwo powszechne, w tym ratownictwo, ochrona ludzi, dóbr i środowiska np.: Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe, Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe, Tatrzańskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe. Wśród organizacji pozarządowych, to właśnie one mają największe predyspozycje do realizacji wybranych zadań logistycznych na rzecz ludności poszkodowanej w sytuacjach kryzysowych.

Potencjał zaopatrzeniowy należy postrzegać jako zasoby materiałowe rezerw państwowych, zasoby materiałowe terenowe, zasoby materiałowe dostarczane przez organy nadrzędne, zasoby materiałowe zapewniane w ramach pomocy humanitarnej i charytatywnej (Kochanek, 2013). Potencjał zaopatrzeniowy będą stanowiły więc gwarantowane źródła środków materiałowych, z których będzie

można pozyskiwać produkty (środki zaopatrzenia), organizując ich dostawy dla ludności poszkodowanej.

W ramach potencjału zaopatrzeniowego ludności poszkodowanej potrzebne są przede wszystkim podstawowe produkty niezbędne do przetrwania danej sytuacji kryzysowej, w związku z czym organizowane są:

- źródła (ujęcia) wody pitnej,
- artykuły żywnościowe, powszechnego użytku,
- inne rodzaje zaopatrzenia w postaci sprzętu i nośników energii, paliw płynnych, sprzętu przeciwpożarowego, przeciwpowodziowego, sprzętu i materiałów medycznych (środków opatrunkowych, leków).

Zasoby materiałowe wchodzące w skład potencjału zaopatrzeniowego gromadzi się w różnych zakładach, magazynach czy hurtowniach, które z logistycznego punktu widzenia, powinny być położone możliwie blisko rejonu, w którym wystąpiła sytuacja kryzysowa, a więc znajdują się też potencjalni odbiorcy dostaw zaopatrzenia. Podstawowe znaczenie dla zapewnienia skuteczności dostaw zaopatrzenia dla ludności poszkodowanej w sytuacji kryzysowej ma rozpoznanie miejscowych zasobów materiałowych oraz zawarcie kontraktów na dostawy podstawowych rodzajów zaopatrzenia z dostawcami znajdującymi się w pobliżu.

Do trzeciego elementu potencjału logistycznego, który może być użyty do realizacji zadań logistycznych na rzecz ludności poszkodowanej można zaliczyć (Kochanek, 2013):

- infrastrukturę terenową,
- wszelkie nieruchomości – bazę kwaterunkową w postaci hoteli, internatów, szkół, domów wczasowych; bazę gastronomiczną (stołówki, jadłodajnie, bary, restauracje); leczniczą (szpitale, sanatoria, przychodnie, apteki); remontową (warsztaty i zakłady remontowe),
- rzeczy ruchome służące do świadczenia usług logistycznych (specjalistycznych i gospodarczo-bytowych) i usług medycznych (np. środki transportowe, sprzęt przeładunkowy, sprzęt kwaterunkowy).

Specyfika realizacji zadań zabezpieczenia logistycznego

Z pojęciem potencjału logistycznego związane jest również zagadnienie zabezpieczenia logistycznego. Oznacza ono wszystkie przedsięwzięcia i procesy logistyczne mające na celu zapewnienie organizacyjnych warunków ciągłego, sprawnego i efektywnego prowadzenia działań ratowniczych oraz efektywnego dysponowania siłami i środkami, zasobami gospodarczo-bytowymi, usługowymi, materiałowymi, itp.

Biorąc pod uwagę czynniki determinujące organizację zabezpieczenia logistycznego ludności poszkodowanej w sytuacjach kryzysowych oraz katalog

zadań realizowanych w tej dziedzinie można wyszczególnić następujące zasady zabezpieczenia logistycznego (Chrobak, 2017):

- zapewnienie szybkiej pomocy – zasada naczelną dotycząca osób poszkodowanych (rannych i chorych), zakładająca udzielenie bezzwłocznie pomocy wszystkim potrzebującym, ma na celu ratowanie ich życia i zdrowia. W tym przypadku pomoc logistyczna, do której zaliczyć można dostawy zaopatrzenia i świadczenie usług logistycznych może w znacznym stopniu wpłynąć na przetrwanie, przeżycie osób dotkniętych sytuacją kryzysową. Warto podkreślić, że udzielanie pomocy wszystkim poszkodowanym w jak najkrótszym czasie wiąże się z dużymi nakładami na przedsięwzięcia logistyczne,
- gromadzenie i ochrona zapasów zaopatrzenia – są to działania standardowe ściśle związane z logistyką, ponieważ wszelkiego rodzaju zapasy są gromadzone przed wystąpieniem sytuacji kryzysowej, a wykorzystywane w sytuacji jej zaistnienia. Za organizację zapasów odpowiedzialne są nadrzędne organy administracji publicznej współpracujące z przedsiębiorstwami i instytucjami, których głównym celem jest świadczenie usług zaopatrzenia w sytuacji zagrożenia. Ważne jest, by zapobiec niekontrolowanej dystrybucji, czy kradzieży tych środków,
- ścisła reglamentacja środków zaopatrzenia i usług logistycznych – istnieje potrzeba racjonalnego gospodarowania tą częścią potencjału logistycznego w celu zapewnienia dostaw zaopatrzenia i świadczeń usług wszystkim osobom poszkodowanym,
- specyfika „produktu logistycznego” – organizowane dostawy zaopatrzenia oraz świadczone usługi, wymagają przygotowania przy uwzględnieniu istniejących warunków. Chodzi tutaj o odpowiednie zabezpieczenie produktu przed istniejącym zagrożeniem, np. podczas powodzi używanie opakowań wodoszczelnych, zabezpieczających produkt przed jego zniszczeniem,
- wykorzystanie zasobów logistycznych infrastruktury terenowej. Do zasobów tej infrastruktury można zaliczyć wszelkiego rodzaju warsztaty, zakłady remontowe, zakłady świadczące usługi gospodarcze i bytowe oraz magazyny, pomieszczenia do składowania, przeznaczone do gromadzenia żywności, odzieży, materiałów medycznych, paliw. Racjonalne wykorzystanie miejscowych zasobów logistycznych powinno być priorytetem, ograniczając w ten sposób potrzebę ich dostawy spoza terenu dotkniętego sytuacją kryzysową,
- wsparcie logistyczne udzielane przez organy administracji publicznej powinno zostać uwzględnione w planowaniu i prognozowaniu zabezpieczenia logistycznego poszkodowanej ludności znajdującej się na rejonach zagrożonych. Jest to działanie ogólnie stosowane, które ma na celu pełne zaspokojenie potrzeb w sytuacjach kryzysowych,
- organizowanie współdziałania logistycznego ze wszystkimi podmiotami związanymi z zabezpieczeniem logistycznym. Podmioty będące w bli-

skim sąsiedztwie są w stanie w krótkim czasie (na zasadzie wzajemności) udzielić różnorodnego wsparcia logistycznego przy zastosowaniu odpowiednich sił i środków,

- wykorzystanie świadczeń osobistych i rzeczowych jest ściśle związane z osobami posiadającymi dobrą znajomość terenu i zaistniałej sytuacji, jak również wynika z dostępności tych świadczeń w rejonie zdarzenia. Świadczenia osobiste i rzeczowe mają bezpośredni i pośredni związek z dostawami zaopatrzenia i świadczeniem usług logistycznych, np. poprzez zabezpieczenie źródeł wody pitnej czy udzielenie pierwszej pomocy osobom poszkodowanym,
- zasada skuteczności należy do podstawowych zasad obowiązujących w logistyce. Zakłada użycie zasobów logistycznych w oparciu o przemyślane wykonywanie zadań przy jednoczesnej weryfikacji decyzji o użyciu potencjału logistycznego kierując się względami ekonomicznymi. Umożliwia to stosowanie rozwiązań droższych, jeżeli mają one znaczący wpływ na ratowanie życia i zdrowia poszkodowanych.

Zadania realizowane w ramach zabezpieczenia społecznego mają zawsze konkretnie określonych adresatów, którymi są osoby poszkodowane w sytuacjach kryzysowych i wykonawców, którzy dysponują potencjałem logistycznym. Stosowanie zasad zabezpieczenia logistycznego umożliwia właściwe wykorzystanie potencjału logistycznego i realizację zadań w obliczu występowania sytuacji kryzysowych.

Podsumowanie

Logistyka w sytuacjach kryzysowych dotyczy obszernego zagadnienia zarządzania kryzysowego. Skuteczność systemu zarządzania kryzysowego jest wypadkową wystąpienia wielu czynników, do których zaliczyć można między innymi właściwe regulacje prawne, odpowiednie planowanie w ramach tworzonych planów zarządzania kryzysowego, trafne i terminowe podejmowanie optymalnych decyzji, a także właściwe wykorzystanie potencjału logistycznego, na co zwrócono uwagę w niniejszym artykule.

W związku z pojawiającymi się nowymi zagrożeniami, państwo musi mierzyć się z wyzwaniami, przed jakimi znajdzie się w trudnym okresie. W próbie stawienia czoła coraz to nowym sytuacjom kryzysowym, warto jest pamiętać o ciągłym doskonaleniu systemu zarządzania kryzysowego, w którym niebawem ważny element stanowi potencjał logistyczny, który uczestnicząc w zabezpieczeniu ludności, poszkodowanej w wyniku wystąpienia sytuacji kryzysowej, umożliwia zapewnienie koniecznych warunków dla przetrwania niepewnej sytuacji poszkodowanych stanowi istotny determinant skuteczności zarządzania sytuacją kryzysową.

Dzięki zintegrowanemu wykorzystaniu potencjału logistycznego możliwe jest kształtowanie, sterowanie i kontrola działań zaopatrzeniowych i usługowych w rejonie zagrożeń. Przed skutkami niespodziewanych i niepożądanych zagrożeń, takich jak na przykład rozprzestrzenianie się koronawirusa SARS-CoV-2 wywołującego chorobę COVID-19 nie można się w pełni ustrzec, można jednak w sposób przemyślany odpowiednio przygotować skoordynowany system działań, pozwalający na szybką reakcję w obliczu zagrożenia.

Piśmiennictwo

1. Brzeziński M. (2005), *Logistyka wojskowa*. Bellona, Warszawa.
2. Chrobak R. (2017), *Współczesny wymiar zarządzania logistycznego w sytuacjach kryzysowych*. *Obronność. Zeszyty Naukowe*, Nr 4(24).
3. Chylak E. (1994), *Logistyka w strategii wojskowej*. Wyd. Wojskowej Akademii Technicznej, Warszawa.
4. Gaj M., Dorobisz A. (2018), *Pojęcie sytuacji kryzysowej z punktu widzenia public relations*. *Ekonomiczne Problemy Usług*, Nr 130.
5. Grocki R. (2012), *Zarządzanie kryzysowe. Dobre praktyki*. Difin, Warszawa.
6. Kochanek E. (2013), *Zarys logistyki stanów kryzysowych*. *Bezpieczeństwo. Teoria i Praktyka*, Nr 1(X).
7. Łepkowski W. (red.) (2002), *Słownik terminów z zakresu bezpieczeństwa narodowego*. Akademia Obrony Narodowej, Warszawa.
8. Nowak E. (2009), *Logistyka w sytuacjach kryzysowych*. AON, Warszawa.
9. Mroczko F. (2016), *Logistyka*. Wydawnictwo Wyższej Szkoły Zarządzania i Przedsiębiorczości z siedzibą w Wałbrzychu, Wałbrzych.
10. Pac B. (2015), *Istota zarządzania zabezpieczeniem logistycznym w sytuacjach kryzysowych i stanach nadzwyczajnych*. *Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu*, Nr 383.
11. Sienkiewicz-Małyjurek K., Krynojewski F. R. (2010), *Zarządzanie kryzysowe w administracji publicznej*. Difin, Warszawa.
12. Walas-Trębacz J., Ziarko J. (2011), *Podstawy zarządzania kryzysowego*. Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego, Kraków.
13. Wróblewski R. (1996), *Zarys teorii kryzysu, zagadnienia prewencji i zarządzania kryzysami*. Akademia Obrony Narodowej, Warszawa.

Akty prawne

14. Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1398 ze zm.).

Liczba znaków ze spacjami 24 883